

A kötet fontos információkat ad a pedagógusképzésben, -továbbképzésben dolgozó, a permanens megújulást, fejlesztést magukénak valló szakemberek, a pedagóguskutatással foglalkozók mindennapi tevékenységéhez.

Budai István

HEGEDŰS T. ANDRÁS

A NEVELŐVÉ VÁLÁS

A pedagógia időszerű kérdései sorozat.

Budapest, 1988. Tankönyvkiadó, 171 oldal

Több mint 20 éves nevelő-oktató munka tapasztalatai és az írástudó felelőssége teremtette meg ezt a könyvet. Az olvasóban a könyv elolvasása után azonnal kérdések fogalmazódnak meg. Kinek szól ez a könyv? Pedagógusoknak, hallgatóknak, szülőknak? Vajon tekintélyelvű iskoláinkban értik-e ennek a könyvnek az üzenetét?

A könyv szól annak és ahhoz, akinek gyereke van és szülői szerepét tudatosan szeretné megélni. Szól pedagógusnak készülő diákoknak, akik a pszichológiai, pedagógiai tankönyvek elméleti elefántcsonttornya helyett az iskolai helyzetek megértését, értelmezését segítő alapismereteket kaphatnak.

A könyv legfőképpen mégis a pedagógusoknak szól, azoknak a pedagógusoknak, akik még nem zárkóztak be saját tekintélyük páncéljába, nem váltak közbössé és szürkévé a tanári pálya nem kevés ártalmainak hatására.

A könyv üzenete érthető, fogható mindazoknak, akik akarnak is nevelővé válni, akik komolyan veszik, amit a szerző is vall: a nevelői hivatás elkötelezettséget jelent, a tudás felelősségét és a tudás átadásának kötelezettségét.

A könyv 13 fejezete közül csupán 4 foglalkozik a nevelővel, a pedagógussal. A fejezetek többsége azt az utat mutatja be, amelyet minden ember, így a majdani nevelő is megjár, amíg felnőtté válik. A könyv tartalmi megosztását a szerző azon koncepciója indokolja, hogy nem véletlen, kiből lesz pedagógus.

A szocializációról, az énefejlődés nevelésszociológiai mozzanatairól, a kultúráról, a kortárs csoportokról szóló fejezetek a gyermekek környezetének személyiségformáló hatását elemzik. Az ifjúságról és a főiskolások jellegze-

tes problémáiról szóló fejezetek tömören, szakmai korrektséggel és emellett élvezetes nyelvezettel írják le az ifjúság jellemzőit.

A könyv legújyszerűbb, legizgalmasabb fejezetei a nevelőkről szólnak. A szerző tükröt tart eléjük a tanítványok szemszögéből. Megmutatja a hagyományos tekintélyelvű iskolát, ahol egyedül a tanár rendelkezik a kezdeményezés, a döntés és az értékelés előjogával, ahol ez a tény a serdülőkből erős ellenállást vált ki, és létrejön a "visszajelentési zárlat", az az állapot, amikor a gyermekközösség belső tartalmai rejtve maradnak a nevelők előtt.

Megválaszolja a szerző a mindannyiunkat izgató kérdést: ki a jó pedagógus? Nem személyiséglistákat sorol fel, hanem a viselkedés hitelességét, a pedagógus személyiségének erejét hangsúlyozza. Ugyanakkor az a kényszerű képmutatás, amelyet az erős szociális nyomás vált ki, elszurkíti a pedagógus személyiségét, egyéniségét.

A tükrő hiteles, a tükröt tartó szerző a birtokában lévő gazdag eszköztár segítségével és átértzett felelősségével arra törekszik, hogy az iskola nevelő és nevelt számára egyaránt élményszerűbb hely legyen.

Nagy erénye a könyvnek a pontos fogalomhasználat és az oldott, humort sem nélkülöző stílus. A nézetek változatosságát, az eredmények többféle értelmezhetőségét felvonultató módszer alkalmassá teszi a könyvet arra is, hogy a témával foglalkozó kutató számára is izgalmasat, újat mondjon.

Pedagógus hallgatóknak "kötelező olvasmánynak" ajánlom, és javaslom minden hivatását komolyan vevő pedagógus számára.

Horváth-Szabó Katalin

SARKADI LÁSZLÓ

BESZÉLGETÉS ZIBOLEN ENDRÉVEL

Budapest, 1988. Oktatókutató Intézet, 256 oldal

A nyolcosztályos gimnázium alsó négy osztályát a budapesti Barcsay utcai Madách Imre Gimnáziumban végeztem. Az 1937/38-i tanévben voltam elsős, tehát 10-11 éves kisdiaák. Irigykedve gondoltam Zibolen igazgató úr fiára. Az igazgatói lakás ugyanis ott volt a gimnázium épületében, a Hársfa utcai oldalon. S neki nem kellett reggelenként olyan korán felkelnie, mint nekem, a főváros perifériájáról bejárónak; és hát az igazgató úr fiára mégiscsak másképpen néznek a tanárok, mint a közönséges halandóra...